

[Statsministeren.]

Og Fridagen rammer en stor Gruppe af Lønarbejdere direkte og føleligt. Tjenestemænd og andre, der er paa fast Lønning under en eller anden Form, kan glæde sig over Fridagen og lider intet Tab i Lønning. Men saa er der de mange Arbejdere paa Dag- eller Timeløn, for dem betyder Fridagen et betydeligt Minus i den Ugeførtjeneste, som Familien skal leve af. Dette maa staa som en Urimelighed, og derfor kom man ind paa en Ordning, hvorefter Staten gav Tjenestemændene og Arbejderne Fridagen uden Tab af Lønningsindtægter. Jeg gaar ud fra, at Kommunerne i alt Fald i betydeligt Omfang har fulgt Statens Eksempel; i hvilket Omfang private Arbejdsgivere har gjort det, har Statsministeriet ingen Viden om, men at det er sket, tvivler jeg ikke om. Man gik endvidere for Statens Vedkommende — og det var jo ganske logisk — med til, at Dagen for Tjenestemænd og andre, som maatte arbejde paa Fridagen, behandledes som Helligdag.

Man blev klar over, at der maatte findes en endelig og fast Ordning for, hvilke Dage der fremtidig burde mindes, og paa hvilken Maade det skulde ske. Fra Danmarks egen Besættelsesperiode var der 3 Dage, der kom i Betragtning: 9. April, 29. August og 5. Maj. Jeg tror, at man kan sige, at der i det store og hele er Enighed om, at den Dag, der naturligt vælges som Mindetag for Besættelsen og Befrielsen, er 5. Maj, den Dag den tyske Kapitulation traadte i Kraft for Danmarks Vedkommende. I 1946 var den 5. Maj en Søndag, da bortfaldt altsaa Spørgsmaalet om at gøre den til en særlig Fridag. Og i 1947 var der jo ganske særlige Forhold til Stede. Regeringen udsendte da følgende Meddelelse: „Paa Befrielsesdagen den 5. Maj vil der blive flaget fra samtlige Statens Bygninger, Skibe og Færger. Under Hensyn til samtlige foreliggende Omstændigheder har Regeringen, efter at Sagen har været drøftet med Repræsentanter for de politiske Partier, bestemt, at den 5. Maj i Aar ikke skal være Fridag. Regeringen vil inden næste 5. Maj søge tilvejebragt en endelig Ordning for, under hvilke Former denne Dag fremtidig skal fejres til Minde om Danmarks Befrielse for Besættelsen.“

Det Lovforslag, jeg nu tillader mig at fremsætte, gaar ud paa at gøre den 5. Maj til en national Mindetag og Fridag.

Det bliver ingen Helligdag, altsaa ingen kirkelig Helligdag; men ligesom Grundlovsdagen, der jo heller ikke er en Helligdag, er omfattet af de almindelige Bestemmelser i Helligdagsloven af 7. April 1936 fra Kl. 12,

saaledes foreslaas disse Regler fremtidig gjort gældende ogsaa for den 5. Maj. Men desuden foreslaas de særlige Regler i Helligdagslovens § 3, der sigter paa at værne om Freden i Gudstjenestetiden, gjort gældende paa Mindedagen indtil Kl. 12. Man finder nemlig, at Dagens Formiddagstimer bør være viet Mindet om Besættelsestidens Ofre. Hidtil har dette nærmest været henført til 9. April, men denne Dag var jo ikke den eneste, paa hvilken der blev bragt Ofre for Fædrelandet. Og Tanken er nu at lade Flagene vaje paa halv Stang den 5. Maj til Kl. 12, derefter paa hel Stang. Og til Formiddagstimerne kan der henlægges Kranse- nedlæggelser, Mindegudstjenester, hvor det ønskes o. s. v. Flagningen vil herefter ophøre paa 9. April, men man forudsætter den smukke Iagttagelse af 2 Minutters Stilhed Kl. 12 opretholdt.

29. August tænkes mindet ved Flagning.

I § 3 er det bestemt, at Dagen skal være Fridag i samme Omfang, som det er foreskrevet for Folkekirkens Helligdage, at den Lønmodtager, der faar fri paa Mindedagen som Følge af den nævnte Bestemmelse, eller fordi Arbejdsgiveren i øvrigt har standset Arbejdet for at højtideligholde Mindedagen, skal have fuld Godtgørelse for den mistede Løn, hvis Mindedagen falder i en sammenhængende Antagelsesperiode paa mindst 30 Dage, samt at Tjeneste paa Mindedagen i det hele behandles som Tjeneste paa Søn- og Helligdage.

De nærmere Regler er foreslaaet overladt til Arbejdsministeren.

Begrundelsen for disse Bestemmelser ligger i, hvad jeg allerede har anført i Begrundelsen af min Forelæggelsestale. Man indfører her en tvungen Fridag i Ugens Løb; dette medfører intet Tab for den Lønmodtager, der faar Aars-, Maaned- eller Ugelønning, og det maa erkendes, at det vilde være ubilligt, om de, der er paa Dag- eller Timeløn, selv skulde betale denne Fridag. Reglen om, at Arbejdsgiveren skal godtgøre dem den mistede Dagløn, er dog begrænset til Lønmodtagere, der er fastere knyttet til Virksomheden, medens den ikke gælder for dem, der er i tilfældigt eller ganske kort Engagement. Paa tilsvarende Maade har man i Norge løst Problemet, da man ved en Lov af 26. April 1947 gjorde 1. Maj og 17. Maj til borgerlige Fridage.

Jeg maa her indskyde den Bemærkning, at Loven først er foreslaaet gjort gældende fra og med Kalenderaaret 1949. Dette staar i Forbindelse med, at Forudsætningen for, at 5. Maj gøres til en Fridag, er den, at der gennemføres en Nyordning